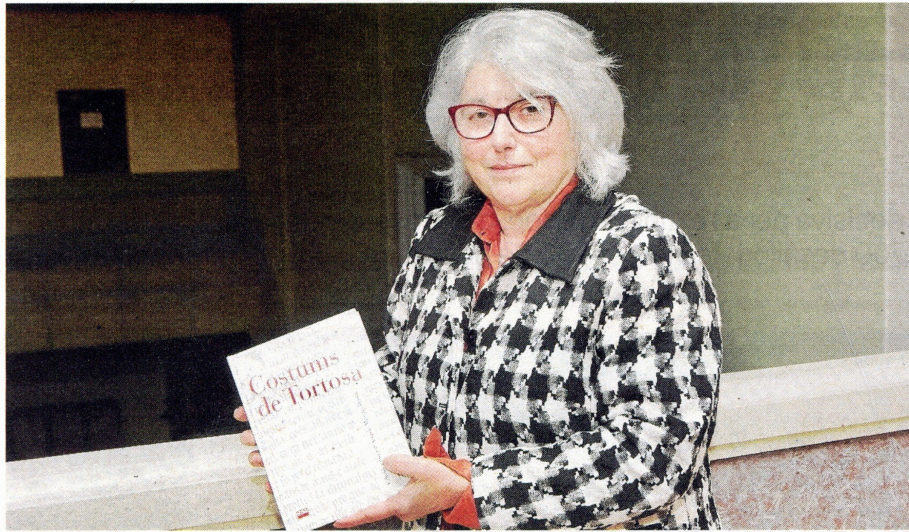

Lingüística. La filòloga Àngels Massip publica una nova edició del text dels Costums de Tortosa

La filòloga especialitzada en dialectologia i lingüística històrica, Àngels Massip. FOTO: J. REVILLAS

La legislació com a reflex de la societat medieval

N. SERRA
TORTOSA

El primer codi jurídic escrit íntegrament en català data del s. XIII i es va crear on avui en dia es troba la capital del Baix Ebre. Es tracta dels *Costums de Tortosa*, un dels textos més importants de l'època medieval que destaca per la seva llarga vigència a més de ser molt complet, abastant multitud d'àmbits de la vida quotidiana.

Recentment, Pagès Editors ha publicat una reedició dels *Costums de Tortosa*. L'estudi de l'obra ha anat a càrrec de la filòloga especialitzada en dialectologia i lingüística històrica de la Universitat de Barcelona, Àngels Massip, i compta també amb el suport de l'Ajuntament de Tortosa, promotor de l'edició i que l'ha inclòs en les accions de Tortosa Capital de la Cultura Catalana.

Per donar rellevància al contingut del text, l'edició mostra les pàgines encarades amb transcripcions i imatges que permeten conèixer millor l'obra original i ajudar al seu estudi.

Aquesta publicació, que permetrà que tothom pugui conèixer la importància dels *Costums de Tortosa* i que ja s'havia reeditat anteriorment en diferents ocasions, fa més comprensible el codi i ex-

posa com estava organitzada la societat en el moment de l'escriptura, el 1272, tot just fa 751 anys.

«Era una societat multicultural, tot i que no s'acceptava del tot. Es pot veure que hi havia lleis específiques per a sarraïns i jueus. També explica molt bé el dia a dia, la forma de viure, de menjar, fins i tot de fer el pa», detalla la filòloga, destacant altres qüestions també de gran importància que s'hi tractaven, «com els pactes matrimonials, què passava quan un hereu no volia acceptar una herència o altres qüestions fonamentals per al funcionament d'una societat».

L'apunt Redacció dels Costums de Mar

● El document jurídic és el primer codi on apareixen escrits els *Costums de Mar*. Aquests es consideren l'origen dels Consolats de Mar, i d'on sorgeix la primera redacció del Llibre del Consolat de Mar, datat de 1385 i del qual es va reivindicar la seva aportació en l'àmbit fluvial l'octubre de l'any passat a Tortosa.

L'obra deixa entreveure l'evolució de la societat amb el tractament «d'alguns aspectes que encara avui són vigents i d'altres que, en canvi, ja no són pertinents».

A més, continua Massip, «hem de tenir present que el fet de posar per escrit aquests costums demostra com a la monarquia catalana li interessava tenir el suport de la ciutadania amb aquesta obertura de drets. Es demostra com funcionava el govern i el parlamentarisme, que va sorgir al mateix temps que l'anglès».

Importància lingüística

Massip assenyala que en l'interès del llibre hi ha molt de pes de la lingüística, ja que hi apareix lèxic relatiu a tots els àmbits de la vida quotidiana. «La llengua, com és lògic, correspon al català del segle XIII amb trets que avui en dia encara es conserven en la varietat tortosina».

En aquesta línia, posa exemples d'una llarga llista de mots que hi apareixen. «S'hi poden trobar alguns noms del vocabulari comercial, com ara pesos i mesures que encara es fan servir. Arrova, barcella, cadap, cànter, màquila o quintar. I altres mots com barata com 'a canvi de', embornal com a embrunal, jàssena i jàssera, lla-dronici o reptar».